

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Yirmeyah

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 596 [1835 oder 1836]

גכ הימרי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9113

שמעי דבר יהוה: (ב) כה ואמר יהוה כתבו את האיש הזה עירי גבר לא יצלה בימיו כי לא יצלה מזרעו איש ישב עכ-כסא דוד ומושל עוד ביהודה:

כג (א) הוי רעים מאבדים ומפצים את צאן מרעיתי נאם יהוה: (ג) לכן כה אמר יהוה אלהי ישראל על הרעים הרעים את עמי אתם הפצתם את צאני וחדתם וקא פקדתם אתם הנני פקד עליכם את רע מעלליכם נאם יהוה: (ג) ואני אקבץ את שארית צאני מכל הארצות אשר הדהתי אתם שם והשיבתי אתהן על נהרות ופרו ורבו:

והקמהי

בער זאממעלן אויס אללען לאַנדערן, וואָהן איך זיא פֿערשטאַסען האַבע, אונד זיא צוריק ברינגען אין איהרע הירדען, וואָ זיא פֿרוכטבאַר ווערדען אונד זיך פֿערמעהרען זאָל.

ר ש י

סאָרט גלה אל ארץ אחרת ואת ארץ ישראל שמעי דבר ה'. ד"א ארץ ארץ ארץ. ארץ שהיא ארץ שנארכות חסונה שנבולן. ד"א ארץ ישראל שלש ארצות היו נה יהודה ועבר הירדן והגליל: (ל) גבר אשר לא ילח בימיו. כתובה:

כג (א) הוי רועים. מלכי יהודה: (ב) ולא פקדמם אותם. לא נזכרמם לשומרם: ולא

ב א ו ר

(ל) עירי, טעמו פה אחד עם ערער נעזב וכדחף מאין עוזר ומשגיח עליו, ועיין בספר המלין להחכם געזעעניוס.

כג (א) הוי רעים, על מלכי יהודה הרעים אשר הוי אתם מאבדים ומפילים את לאן מרעיתי (ד"ק). (כ) ולא פקדמם, ולא השגתמם עליהם אנה הם ומה הם עושם אס טוב ואס

דען אויסשפרוך דעם עוויגען! (ב) זאָ שפּריכט דער עוויגע: שרייבעט די עזען מאַן אלס פֿערלאַסען און, אלס איינען מאַן, דער דורך זיין גאַנצעם לעבען קיין גליק האַבען ווירד. יא אױך פֿאַן זיינען קינדערן ווירד נייעמאַנד זאָ גליקליך זיין, דען טהראָן דור'ס צו בעשטייגען, אָדער יע וויערער איבער יהודה צו העררשען.

כג (א) וועהע דען הירטען, שפּריכט דער עוויגע זיא צערניכטען, צערשטריי ען דיא העערדע מיינער וויי. דע. (ג) דאַרום שפּריכט זאָ דער עוויגע, דער גאַטט ישׂרא'ס אָ! איהר הירטען דיא איהר מיין פֿאַלק ווידעט, איהר האַכט מיינע שאַאָפֿע צערשטרייעט, אויס איינאַני דער געיאַגט אונד איהרער ניכט מוהר געדאַכט, זאָ ווילל איך דען אייך אייערע בעזען טהאַטען געדענקען. (ג) דען איבעררעסט אַבער פֿאַן מיינען שאַאָפֿען, וויערדע איך זעל.

בער זאממעלן אויס אללען לאַנדערן, וואָהן איך זיא פֿערשטאַסען האַבע, אונד זיא צוריק ברינגען אין איהרע הירדען, וואָ זיא פֿרוכטבאַר ווערדען אונד זיך פֿערמעהרען זאָל.

(ד) וְהִקְמַתִּי עֲלֵיהֶם רָעִים וְרָעוּם
 וְלֹא יִירָאוּ עוֹד וְלֹא יִיחַתּוּ וְלֹא
 יִפְקְדוּ נַאֲם יְהוָה: (ה) הִנֵּה יָמִים
 בָּאִים נַאֲם יְהוָה וְהִקְמַתִּי לְדוֹד
 צִמַח צְדִיק וּמֶלֶךְ מֶלֶךְ וְהַשְׁכִּיל
 וַעֲשֵׂה מִשְׁפָּט וְצְדָקָה בְּאֶרֶץ:
 (ו) בְּיָמָיו תִּשְׁעַי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל
 יִשְׁכֹּן לְבֵטַח וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר-
 יִקְרָאוּ יְהוָה וְצְדָקָנוּ: (ז) לִכֹּן
 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נַאֲם יְהוָה וְלֹא-
 יֵאמְרוּ עוֹד חֵי יְהוָה אֲשֶׁר הָעֵלָה
 אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:
 (ח) כִּי אִם-חֵי יְהוָה אֲשֶׁר הָעֵלָה
 וְאֲשֶׁר הֵבִיא אֶת-זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל
 מֵאֶרֶץ צַפְנָה וּמִכַּל הָאָרְצוֹת
 אֲשֶׁר הִדְחִיתִים שָׁם וַיָּשְׁבוּ עַל-
 אַדְמָתָם: (ט) לְנַבְאִים נִשְׁבַּר
 לְבִי

זאללען. (ד) דאן זעטצע איד
 הירטען איבער זיא, דיא זיא
 טרייליך ווידען, דאס זיא
 ניכטס מעהר צו בעפירכטען
 האבען זאללען, זיא ווער-
 דען ניכט צערשטרייעט אונד
 ניכט פערמינדערט ווערדען,
 שפריכט דער עוויגע. (ה) עס
 ווערדען צייטען קאממען,
 שפריכט דער עוויגע, וואָ איד
 אויס דעם שטאממע דור'ס
 איינען עדלען שפרעסל נג עמ-
 פארקיימען לאססע, דער אלס
 רעגענט גליקליך העררשען
 אונד רעכט אונד גערעכטיג-
 קייט אים לאנדע פֿעראיבען
 ווירד. (ו) אין זיינען טאגען
 ערהאלט זיך יהודה, אונד
 ישראל וואָהנעט זיכער, אונד
 דיעס איזט דער נאמעדען מאָן
 איהם ביאלעגען ווירד —
 דער עוויגע אונזער הייליג.
 (ז) פֿירוואָהר, עס קעממט
 דיא צייט, שפריכט דער עווי-
 גע, וואָ מאָן ניכט מעהר שווע-
 רען ווירד, זאָ וואָהר דער עווי-
 גע לעכט, דער ישראל אויס
 מצרים הערויפֿנעפֿיהרט.

(ח) זאָנדרען: זאָ וואָהר דער עוויגע לעכט, דער דיא נאָקאָממען ישראל'ס,
 אויס דעם לאַנדע צו מיטטערנאָכט אונד אויס זאללען איבריגען לענדערן וואָהין
 ער זיא פֿערשטאָסען, הערויפֿנעפֿיהרט אונד צוריקגעבראַכט האָט, דאָס זיא איהר
 פֿאַטערלאַנד וויעדער בעוואָהנען קעננען. (ט) איבער דיא פּראָפֿעטען בריכט דאָן
 הערץ

ר ש י

(ד) ולא יפקדו. ולא יחסרו לשון ולא נפקד ממנו איש (נמדבר ל"א): (ה) והשכיל.
 ויכלים: (ו) ה' לזקנו. ה' מכדיק איתנו בימיו של זה: (ט) לנביאים נשבר

ב א ו ר

ואם רע, ובעונש שלא מקדחם אוחם הנני סוקד עליכם את רוע מעלליכם (הנ"ל). (ד) ורעומו
 באמת וביושר שלא ייראו עוד. ולא יחשו, ענינו שנייה והכנסה, וכן חרומתי. (ה) ומלך
 מלך, ר"ל יהיה מלך מושל ושבת המלכות בידו לדון דין אמת ולשפוט נדק כנאמר למטה בימיו
 חושע יכודה וישאל ישכן לנטח. (ט) לנביאים, אמר אשר כלה להוכיח את מלכי ישראל על
 פניהם

לְבִי בְקִרְבִי רַחֲפוּ כָּל-עַצְמוֹתַי
 הֵייתִי כְאִישׁ שֹׁכֵר וּכְגֹבֵר עֲבָרוּ
 יוֹן מִפְּנֵי יְהוָה וּמִפְּנֵי דְבַר־יְקֻדְשׁוֹ:
 (י) כִּי מִנְאֲפִים מִלְּאֵה הָאָרֶץ כִּי-
 מִפְּנֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתַי הָאָרֶץ יִבְשׁוּ
 נֶאֱזוֹת מִדְּבַר וְתַהֲיוּ מְרוֹצְרוֹת
 רָעָה וּגְבוּרָתָם לֹא-יִכֹּן: (יא) כִּי-
 גַם-נְבִיאֵי גַם-כֹּהֵן חָנְפוּ גַם-
 בְּבֵיתִי מִצְּאֵתִי רַעְתָּם נֶאֱמַר-
 יְהוָה: (יב) לָכֵן יִהְיֶה דְרָכָם לָהֶם
 כְּחִלְקֵי-לֶקוֹת בְּאִפְסָה יִדְחוּ וּנְפְלוּ
 בָּהּ כִּי-אָבִיא עֲלֵיהֶם רַעַה שְׁנַת
 פְּקֻדָּתָם נֶאֱמַר יְהוָה: (יג) וּבְנִבְיָאֵי
 שֹׁמְרוֹן רָאִיתִי תְּפִלָּה הַנִּבְּאָאוּ
 בְּבַעַר וַיִּתְּעוּ אֶת-עַמִּי אֶת-
 יִשְׂרָאֵל: (יד) וּבְנִבְיָאֵי יְרוּשָׁלַם

הערץ אים אינגערן מיר, אל-
 לע מיינע גליעדער ציטטערן,
 איד טוימלע וויא איין בעטרונג-
 קענער, וויא איין מאן דען
 דער וויין איבערוועלטטיגעט
 האט, פֿאַר דעם עוויגען, פֿאַר
 דען וואָרטען זיינער הייליג-
 קייט. (י) דען פֿאַלל פֿאַן עהע-
 ברעכערן איזט דאָ גאַנצע
 לאַנד, שאָן טרויערט דיא
 ערדע, שאָן וועלקעט דיא
 פֿלור, דעם האָרטען פֿלובֿעס
 ווענען, אונד איממער בעזע
 בלויבט איהר שטרעכען, אימ-
 מער שעדליך איהרע מאַכט-
 (יא) יא זעלבסט פראָפֿעט
 אונד פריעסטער צייגען שענד-
 ליד זיך, זעלבסט אין מיינעם
 טעמפעל געוואָהרע איד איה-
 רע לאַסטער, שפּריכט דער
 עוויגע. (יב) דאָהער וויא איה-
 נען איהר וועג וויא איין שלי-
 פֿעריגער פֿאַר אים דונקעל,
 דאָס זיא אויסגלייטען אונד
 גיערערשטירצען דאָרויף, איד
 ברינגע אונגליק ווידער זיא,
 איין יאָהר דער ראַכע, שפּריכט

דער עוויגע. (יג) ביא דען פראָפֿעטען אין שומרון פֿאַנד איד טהאָרהייט, זיא ווייסנאָ-
 גען אים נאָמען דעם בעל'ס, אונד פֿערלייטען מיין פֿאַלק ישראֿל. (יד) ביא דען פראָפֿעטען פֿאַן
 ירושלים

ר ש י

לְבִי בְקִרְבִי. לדבני הנביאים האומרים שלום יהיה לכם נשבר לבי: רחפו. הולכים ונעים
 כנופי לסור המרחק על קנו טרונבלי"ט בלע"ו: מפני ה' - שאני שומע משנו גזרה רעה אליה:
 (י) מפני אלה. שנועת שקר: אכלה. מרובה: מרולתם. קורש"א בלע"ו. וי"ת לשון רבון:
 לא כן. לא נדין: (יא) גם נביא גם כהן. אפילו אלו שהכל למידין מהם: גם בביתי מלאתי
 דעתם. שהעמידו דמות בהיכל: (יב) בחלקלקי'. ארץ חלקה שהרגל מחלקת בה והאדם נופל.
 בחלקלקות באכלה בשלון על בשלון חלקלקות באור יש בשלון אפלה בלא חלקלקות יש בשלון:
 (יג) ובנביאי שומרון ראיתי תפלה. קודם שגלו: (יד) ובנביאי ירושלים. אני רואה עתה

ב א ו ר

פניהם ולהגיד להם פשעם, יפנה דיבורו אל הנביאים לעורר עמו על גודל חטאתם נגד ה' ובני
 אדם. (י) מפני אלה, מפני הקללה כמו והיה נשמעו את דברי האלה (דברים כ"ט י"ח),
 ואם יתחנר מלת אלה עם כחש או תרמית או תורה על שנועת שקר כמו ומאלה ומנחש יספרו
 (תהלים נ"ט י"ג) וכיולא בזה, והכוונה בעניניהם יראו כי מפני שהגוש אכלה הארץ ויבשו
 נאות דשא, ובכל זאת היתה מרוחתם רעה וגו'. (יא) חנשו, עיין מ"ג בתפלת פרש"י ז'.

רֵאִיתִי שְׁעַר־וְרֵדָה נֹאֲפָה וְהִלֵּךְ
 בַּשֶּׁקֶר וְחִזְקוּ יְדֵי מְרַעִים לְבִקְתִי-
 שָׁבוּ אִישׁ מֵרַעְתּוֹ הַיּוֹדֵלִי כָלֶם
 כְּסֹדֶם וַיִּשְׁבִּיָה כַּעֲמֹרָה: (טו) לְכֵן
 כֹּה-אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַל-
 הַנְּבִאִים הַנְּנִי מֵאֲכִיל אוֹתָם
 לְעֵנָה וְהִשְׁקֵתִים מִי־רֹאשׁ כִּי
 מֵאֵת נְבִיאֵי יְרוּשָׁלַם יֵצְאָה חֲנֻפָה
 לְכָל-הָאָרֶץ: (טז) כֹּה-אָמַר יְהוָה
 צְבָאוֹת אֱלֹהֵי-שָׁמַעוֹ עַל-דְּבָרֵי
 הַנְּבִאִים הַנְּבִאִים לָכֶם מֵהַבָּלִים
 הַמָּה אֲתֶכֶם חֲזוֹן לָכֶם יִדְּבְרוּ לֹא
 מִפִּי יְהוָה: (יז) אֲמַרִים אֲמֹר
 לְמַנְאֲצֵי דְבַר יְהוָה שְׁלוֹם יִהְיֶה
 לָכֶם וְכֹל הוֹדֵךְ בְּשִׁרְרוֹת לְבוֹ
 אֲמַרוּ לֹא-תָבוֹא עֲלֵיכֶם רָעָה:
 (יח) כִּי מִי עֶמֶד בְּסוּד יְהוָה וַיִּרְא

הרגום אשכנזי סח

ירושלים אבער, פֿאַנד איך
 אבשייליכקייטען, עהעברעכען,
 מיט ליגען אומגעהען, איבעל-
 טהעטער אונטערשטיטצען,
 דאס נייעמאנד צוריקקעהרע
 פֿאַם בעזען, אללע זינד זיא
 מיר וויא סדום, גאנץ ירושלים
 וויא עמורה געוואָרדען. (טו) דאָ-
 רום שפּריכט זאָ דער הערר
 דער העערשאַארען, איבער
 דיא פּראָפּעטען, איך געבע
 איהנען ווערמוטה צו עססען,
 גיפּטוואַססער צו טרינקען,
 דען, פֿאַן דען פּראָפּעטען
 ירושלים'ס, גינג דייעזער
 שרעקליכע אַבפֿאַלל אים גאַנ-
 צען לאַנדע אויס. (טז) זאָ
 שפּריכט דער הערר דער
 העערשאַארען, מערקעט ניכט
 אויף דיא וואַרטע דער פּראָ-
 פּעטען, דיא אייך ווייסזאגען,
 זיא האַלטען נור מיט אייטלער
 האַפֿנונג אייך היין, זיא שפרע-
 כען אַראַקעל אויס איהרעם
 אייגענען זינגע, ניכט אויס
 דעם מונדע דעם עוויגען.
 (יז) מיינען פֿעראַכטערן בע-
 טהייערן זיא פֿייערליך, דער

עוויגען האַבע געשפּראַכען, עם ווירד אייך וואַהל געהען, אונד יענען דיא דען ליסטען איה-
 רעם הערצענסן פֿאַלגען, געבען זיא דיא פֿערויכערונג, קיין אונגליק ווירד אייך טרעפֿ-
 פֿען. (יח) דאָך ווער פֿאַן איהנען האַט אים געהיימען ראַטהע דעם עוויגען געשטאַנדען,

דאָס

ר ש י

שערורה דבר מגונה: 'חזקו ידי מריעים. אומרים לרשעים שלום יהיה לכם: לנלמי שבו-
 שלא ישובו המריעים איש מרעתו: (יז) וכל הולך בשירות לבו וגו'. ולכל הולך בשירות לבו
 וגו'. (יח) מי עמד בסוד ה'. וישמע את הנגור מלפניו אותו שהקשיב דבר. תורתו וישמע למלותיו
 ולא הרשעי' האלה. שמיע' הראשונה שנמקרא זה שמיעה ממש שמיעה האחרונה קבלה:
 מתחולל

ב א ו ר

(יד) ויושביה בעמורה, ויושבי ירושלים נאנשי עמורה כלומר הנביאים כעם והעם כנביאים
 נרשע וכמעשים רעים (ד"ק), ואנכי תרגמתי לפי הכוונה. (טו) יצאה חנפיה, עיין ח"ט
 לעיל

וּשְׁמַע אֶת־דְּבָרֵי מִי־הַקְּשִׁיב
 דְּבָרַי וּשְׁמַע: (יט) הִנֵּה וְסַעֲרַת
 יְהוָה הַמָּה יֵצְאָה וְסַעַר מִתְּחֹלֶל
 עַל רֹאשׁ רָשָׁעִים יְחֹל: (כ) לֹא
 יָשׁוּב אֶף־יְהוָה עַד־עֲשִׂתוֹ וְעַד־
 הַקִּיְמוֹ מִזְמוֹת לִבּוֹ בְּאַחֲרִית
 הַיָּמִים תִּתְּבוֹנְנוּ בָּהּ בִּיגָה:
 (כא) לֹא־שָׁלַחְתִּי אֶת־הַנְּבִיאִים
 וְהֵם רָצוּ לֹא־דְבַרְתִּי אֲלֵיהֶם וְהֵם
 נִבְּאוּ: (כב) וְאִם־עָמְדוּ בְּסוּדֵי
 וּשְׁמִיעוּ דְּבָרַי אֶת־עַמִּי וּשְׁבוּם
 מִדְּרָכָם הָרַע וּמִרַע מַעַלְלֵיהֶם:
 (כג) הֲאֵלֵהֶי מִקְרֹב אֲנִי נְאֻם־
 יְהוָה וְלֹא אֵלֵהֶי מִרְחֹק: (כד) אִם־
 יִסְתַּר אִישׁ בַּמַּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא־

דאס ער געזעהען אינד גע-
 הערט העטטע זיינע וואַרטע ,
 ווער האַט זיינען אויפֿטראַג
 פֿערנאַממען אונד איהו אויפֿ-
 געפֿאַסט? (יט) זעהע! דער
 שטורם דעם עוויגען כריכט
 וויטהענד אויס, איין אַרקאַן
 זיך פֿירכטערליך וועלצענד,
 שטירצט איבער דאָ הויפט
 דער פֿרעפֿלער איינהער -
 (כ) ניכט אַבלאַססען ווירד דער
 גרים דעם העררן, ביז ער
 פֿאַללבראַכט אונד אויסגע,
 פֿיהרט, וואָס זיין וויללע בע-
 שלאַססען האַט, אין דער פֿאַל-
 געדער צייט ווערדעט איהר
 דיעזע טרויריגע ערפֿאַהרונג
 מאַכען. (כא) איך האַבע ריא
 פֿראַפֿעטען ניכט געוואַנדט,
 אונד דאָך ליעפֿען זיא, איך
 שפראַך ניכט צו איהנען, אונד
 דאָך ווייסוואַנטן זיא. (כב) העט
 טען זיא אין מיינעם ראַטהע
 געשטאַנדען, זאָ העטטען זיא
 מיינע וואַרטע פֿערקינדעט
 דעם פֿאַלקע, אונד עס צוריק-

אראני דברו קרי

געפֿיהרט פֿאַם בעזען וואַנדעל, פֿאַן דער געפֿעהרליכען האַנדלונגסוויזע. (כג) בין איך עט
 וואַ נור איין גאַטט אין דער נעהע? — שפריכט דער עוויגע, ניכט אַבער אויך איין גאַטט
 אין דער פֿערנע? (כד) פֿערברגע זיך יעמאַנד אין דעם געהיימסטען ווינקעל, ווירדע
 איך

ר ש י

(יט) מתחולל. משתכן מחזר לשכון ועל ראש רשעי' ישכון: (כ) מזימות. לשון מחשבה:
 (כב) ואם עמדו בסודי ושמיעו דברי וגו'. היה להם להשמיע דברי ותורתי את עמי ולא
 להטעותם בה מעלי: (כג) האלהי מקרוב. שאיני רואה אלא בסמוך לי ואין בי כח לשפוט את
 התחתונים שהם רחוקים ממני ואיני יודע במעשיהם: (כד) אם יסתר איש. זהו כפל תמיהא

ב א ו ר

לעיל בתחלת פ' ג' ותבין. (יט) מתחולל, חול ענינו יראה והרעדה כמו ורגזו וחלו מפניך
 (דברים ב' פ"ה), וענינו חזקה וקיום התמיד כמו יחילו דרכיו בכל עת, וענינו ג"כ ירידה
 ונפילה בנה כמו חלה חרב בעריו (הושע י"א ו') ולפי הוראות אלו תרגמתי. (כ) תחבוננו בה
 בינה, חדשו ותבחינו כי שקר דברו נביאכם וכי לא עמדו בסודי, כי אם עמדו בסודי ידעו
 כי רעה אני חושב עליכם ושמיעו דברי אתכם להשיב אתכם מדרככם הרעה. (כג) האלהי
 מקרוב, שאיני רואה אלא בסמוך לי ואין בי כח לשפוט את התחתונים שהם רחוקים ממני ואיני

אֲרָאנוּ נְאֻם־יְהוָה הֲלֹא אֶת־
הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אָנִי מֵלֵא
נְאֻם־יְהוָה: (כה) שְׁמַעְתִּי אֶת־
אֲשֶׁר־אָמְרוּ הַנְּבִאִים הַנְּבִאִים
בְּשֵׁמִי שֶׁקֶר לֵאמֹר חַלְמֹתִי
חַלְמֹתִי: (כו) עַד־מָתִי הִישׁ בְּלִבִּי
הַנְּבִאִים נְבִאֵי הַשֶּׁקֶר וְנְבִיאֵי
חֲרָמַת לֵבָם: (כז) הַחֲשָׁבִים
לְהַשְׁכִּיחַ אֶת־עַמִּי שְׁמִי בְּחִלּוֹמָתָם
אֲשֶׁר יִסְפְּרוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ כְּאֲשֶׁר
שָׁכְחוּ אֲבוֹתָם אֶת־שְׁמִי בְּכַעַל:
(כח) הַנְּבִיאַ אֲשֶׁר־אֶתּוֹ חִלּוֹם
יִסְפֹּר חִלּוֹם וְאֲשֶׁר דִּבְרֵי אֶתּוֹ
יְדַבֵּר דִּבְרֵי אֲמַת מֵה־לְתַבְּנֵן אֶת־
הַבֵּר נְאֻם־יְהוָה: (כט) הֲלוֹא כֹה

איך איהו ניכט זעהען? שפריכט
דער עוויגע. איזט ניכט היממעל
אונד ערדע פאלל פאן מיר?
שפריכט דער עוויגע. (כה) איך
הערע וואהל וואס דיא פראג
פעטען פאזעלן, וועלכע ליג
גען זיא אין מיינעם נאמען
פערקינדען, אונד וויא זיא
אויסרופען: איין טרויט
געזיכט, איין טרויט
געזיכט האבע איך גע
האכט. (כו) אכער וויא
לאנגע (וואו דיעס דויען)?
מיינען דען עטווא דיעזע פראג
פעטען דיא פאלשע אראקעל
נור פראפעציע, דיא איה
רעס הערצענס טרוג פיר
וואהרהייט אויסגעבען,
(כז) מיינען זיא דורך איהרע
טריימערייען, דיא זיא איינ
אנדער זיך צופליסטערן, מיי
נען נאמען ביים פאלקע פער
געססען צו באפען, וויא איה
רע פאטער דורך דען בעל
מיינען נאמען פערנאמען?
דברי

(כח) דער פראפעט דער איינען טרוים געהאכט, קאן זיינען ערצעהלען, אכער ווער
מיינ ווארט בעזיטצעט, דער ווירד אויך מיט וואהרהייט מיינ ווארט פערקינדען, וואס
קאן דאן דיא שפרייא דעם געטריידע שאדען? שפריכט דער עוויגע. (כט) איזט ניכט מיינ
ווארט

ר ש י

האלהים מקרוב נדרך כל תמיהות הכפולות: (כו) עד מתי. ינאלו שקרו וכי יש בלנס של הנביאים
הללו הנביאים שקר לקיים מחשבות שהם חושבים להשכיח את עמי שמי וגומר: תרמית. לשון
מרמה: (כח) יספר חלום. יספרנו לשון הנאי כאשר חלומות ולא יחזקנו בדברי נבואה: מה
לחנן את הנב. מה עניין שקר אלל אמת. את הנב עם הנב: (כט) הלא כה דברי נאש.

ב א ו ר

יודע במעשיהם (רש"י). (כו) עד מתי, כפירש"י עד מתי ינאלו שקרו וכי יש בלנס של הנביאים
הללו הנביאים שקר לקיים מחשבתם שהם חושבים להשכיח שמי, ומלת ה"ש בלנן הוא כפל לשון
מלת החושבים, וכאשר תרגמתי. (כו) החושבים, ה"א התמיה ותנא נפת"ל לנד לפני אות גרונית
כידוע. (כח) הנביא אשר אהו, כלומר אם זאת מחשבתם יספרו הבליהם וחלומותיהם תמיד
ונכ"ל לא יפעלו דבר כי גם הנביא האמת ידבר דברו מפי ה' ונאסה דבר מי יקום, וכי ינלח
החנן את הנב, ומה יזיק החנן לנב? (כט) הלא כה דברי, הלא כזה תכירו ותכללו דברי
מדברי חלומותיהם, כי דברי יבערו נאש בלנן הנביא ויעשו רואם ויעוררו לנ השומעים כפטיש
אשר =

דְּבַרִי כְּאֵשׁ נֶאֱמַר יְהוָה וְכַפְטִישׁ
 יִפְצֵץ סֶלַע: (ל) לִכֵּן הִנְנִי עַל-
 הַנְּבִיאִים נֶאֱמַר יְהוָה מִגְּנִבֵי דְבַרִי
 אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ: (לא) הִנְנִי עַל-
 הַנְּבִיאִים נֶאֱמַר יְהוָה הַלְקָתִים
 לְשׁוֹנֵם וַיִּנְאֲמוּ נְאֻם: (לב) הִנְנִי
 עַל-נְבִאֵי חִלְמוֹת שֶׁקֶר נְאֻם-
 יְהוָה וַיִּסְפְּרוּם וַיִּתְּעוּ אֶת-עַמִּי
 בְּשִׁקְרֵיהֶם וּבַפְּחֻזוֹתָם וְאֲנֹכִי לֹא-
 שְׁלַחְתִּים וְלֹא צִוִּיתִים וְהוֹעִיל
 לֹא יוֹעִילוּ רַעַם הַזֶּה נְאֻם יְהוָה:
 (לג) וְכִי יִשְׁאַלְךָ הָעָם הַזֶּה אוֹ-
 הַנְּבִיא אוֹ-כִיֵּן לֵאמֹר מַה-מִּשְׁא
 יְהוָה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת-מַה-

ווארט גליהענדר וויא דאז פיי.
 ער, שפריכט דער עוויגע,
 איזט עם ניכט גלייך דעם
 האממער, דער פעלוען צער.
 שמעטערט? (ל) דארום קאמ.
 מע איד, שפריכט דער עוויגע,
 איבער יענע פראפעטען דיא
 איינאנדער מיינע ווארטע אב.
 שטעהלען. (לא) קאממע איד
 איבער יענע פראפעטען,
 שפריכט דער עוויגע, ריא איהר
 אייגענעס ווארט געברויכען,
 אונד שפריכע פערקינדען.
 (לב) קאממע איד, שפריכט
 דער עוויגע, איבער דיא ווייס.
 זאגער פאלשער טריימע, דיא
 זיא ערצעהלען, אונד מיי
 פאלק אירע לייטען דורך
 איהר ליגענווארט אונד דורך
 איהרע לייכטזין, דיא איד
 ניכט געזאנדט, ניכט בעאויפ.
 טראגט האבע אונד דיא מיי.
 נעם פאלקע איד גאר ניכטם

ניטצען קעננען. (לג) אונד פראגט דיד דיעזעס פאלק, דער פראפעט אדער דער
 פריעטער, וויא לויטעט דער אויסשפרוך דעם עוויגען? ווא זאגע איהנען דען אינהאלט דעם

אויס

ד ש י

לא היה להם לטעו' ולדמות חלומותם לומר שהם נבואה כי דבר נבואה בשנאה נביא
 נבואה היא נאה בו כאש נוער' כענין שנא' ותהי בלבי כאש בוערת (לעיל כ') ואומר ויד ה'
 עלי חוקה (יחזקאל ג'): וכפטיש. פי"ק בלע"ז ויש אומר מרטי"ל בלע"ז: (ל) מגנבי דברי
 איש מרעהו. איש מאת רעהו יש להם מרגלים חלל נביאי האמת ושומעין סגנון שלהם שהם
 מתנבאים בו ואומרין נבואת שקר באותו לשון כמו שעשה חנניה בן עזור שמע את ירמיה
 מתנב' בשוק העליון הנני שוכר את קשת עילם והוא ניבא בשוק התחתון שכרתי את עול מלך
 בבל (לקמן כ"ח) כמו שאמרו רבותינו בסנהדרין: (לא) הלוקחים לשונם. המלמדים לשינם
 לומר שקריהם בלשון נאם ה' כנביאי האמת למען יאמינו נם: (לב) ובפחזותם. לשון חמהון
 פישטורדיזון בלע"ז: (לג) מה משא ה'. לשון ששוק לפי שנבואתו להם למשא: ואמרת אליהם
 את

ב א ו ר

אשר יפוצץ סלע. (לא) הלוקחים לשונם, מענין חיון לנש ידברו לא מפי ה' כלומר ירגילו
 וילמדו לשונם לדבר דברי עכמס נשם ה'. (לב) מה משא ה', טעם משא כפירש'י במלאכי
 א' דבר הנמשך למלאכי לאת לישראל, וענינו דברים קלרים חוקים ונערכים בשירות שלנו כדי
 שיכנסו מיד בלב השומע, וישמרם בקל בלבו, וישם בפיו כל הימים לשמור ולעשות כפיהם,
 ולכן אמר נבלעם וישא מאלו כי הוא נשאר בפיו נאשר שם אותם ה' בו, וכן משא אשר
 יסרתו

מִשָּׂא וְנִשְׂתִּי אֶתְכֶם נְאֻם יְהוָה:
 (לד) וְהַנְּבִיא וְהַכֹּהֵן וְהָעָם אֲשֶׁר
 יֹאמַר מִשָּׂא יְהוָה וּפְקַדְתִּי עַל-
 הָאִישׁ הַהוּא וְעַל-בֵּיתוֹ: (לה) כֹּה
 תֹּאמְרוּ אִישׁ עַל-רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶל-
 אָחִיו מִה־עַנְיָה יְהוָה וּמִה־דִבַּר
 יְהוָה: (לו) וּמִשָּׂא יְהוָה לֹא תִזְכְּרוּ
 עוֹד כִּי הַמִּשָּׂא יִהְיֶה לְאִישׁ דְּבָרוֹ
 וְהִפַּכְתֶּם אֶת-דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים

אויסשפרוכעס נור, איך פער. שטאמע איך, שפריכט דער עוויגע. (לד) דען פראפעטעי, דען פריסטער, אדער דעניעני גען פאם פאלקע וועלכער פאן אינעם אויסשפרוכע דעם עווי. גען שפריכט, שטראפע איך, אונד זיין גאנצעס הויז מיט איהם. (לה) זא מיססעט איהר איינאנדער פראגען, וואס האט דער עוויגע געאנטוואר. טעט, וואס האט דער עוויגע געשפראכען. (לו) דער אויס. דרוק: " ש פ ר ו ד ד ע ס ע ו ו י ג ע ו " אבער, זאלל

ניכט מעהר ערוועהנט ווערדען, דען דער אויסשפרוך דירפטע בייא יעדעס דאז איי גענע ווארט ווערדען, אונד איהר ווערדעט זא פערדעעהען דיא ווארטע דעם לעבעני דיגען

ד ש י

את מה מאן ונטשטי וגו'. ונטשתי ועונתי. אומרים לנס מה המשא אחס למשא להקנ"ה והוא אמר שיטש וישליך אחכס מעל זרועותיו משמים ארץ כך שמעתי: (לז) כי המשא יהיה לאיש דברו. חע"ס שאחס מהפכין אתה משא לגנאי משא דבר ה' לאיש דברו ולאיש טלזו הוא מגלבו ואחס מהפכין אותו ללשון משאוי זו לא שמעתי נן והיא ניקר אבל כך שמעתי כי המשאוי יהיה משאוי של פורענות למי שאומרו השאל מה משא. ע"א משא ה' ל' נבואה הוא והיה הנביא השקר שאל לנביא האמת לאמר לו את דבר הקנ"ה בלשון שאל הסיגנון אליו והסיגנון לא היה מפרש הדיבור כל כך והיה הנביא השקר מהפך את הפי' לדבר אמר והיה מדבר בדוגמת נביא האמת כדי שאמיו בו וכן עשה חנניה בן עזור. לכן הוא אומר אל תשאלו משא ה' לשון הסיגנון אלא מה דבר ומה ענך את פי' הדבר שאלו לנביא אמת לאמר לנס מה הקנ"ה אומר ולהיבן נוטין את דבריו: כי המשא יהיה לאיש דברו. סיגנון סתום הקנ"ה אמרו סתם לאיש עלתו שאינו שאל להפכו ואחס שאלים אותו כדי להפכו והפכתם את דברי הקנ"ה והו שאמר למעלה מגנבי

ב א ו ר

יסרתו אמו (משלי ל"א א') ר"ל אשר מסרה אמו לשאת צפיו ולדבר בהם תמיד למען יהיו לו לאות ולאזהרה, אבל כאשר יועילו מאמרים קלרים וחזקים באלה לזכרון, כן יזיקו להבנה, כי מרוב קולרס לא יבוארו צו הדברים היטב, וקשה הוא מאד להבין את המכוון בו, ולכן היה דרך כל נביא ונביא לבארם היטב דברים נשגבים באלה, ובאשר נהן להם באר פעם אחת נשמר הדבר בלנס לעולם. והנה הנביאי שקר גנבו מאמר קצר כזה, מאת נביאי אמת ושמו אותו צפי העם ויבארו אותו ברבונם ובחזון לנס, ולכן נוה ה' לירמי' אם ישאלך לאמר מה משא ה' אל תאמר להם המשא, פי' המאמר הקצר והנשגב, רק את חובן המאמר ובחינו, וכל נביא וכהן אשר יאמר משא ה' אפקוד, ואמר להלן הטעם בי המשא יהיה לאיש דברו כל א' וא' יבארו ויפרשו ברבונם, ועי' יהפכו דברי אלהים חיים, רק כה יאמרו מה ענה ומה דבר ה', ר"ל מה כונת ה' ומשנתו וינינו מיד האמת. אח מה משא, ר"ל חובן המשא ואת מהותו ולא את הדבור מלה במלה ובאשר כתבתי, ובאר בחזון נמלת מה נענין בשאלה. (לח) ומה דבר ה', כל לשון דבור בא על הוכחת דברים נענין שהוא דווש ואומר, ובאשר נחב המלין מו"ה נפמלי היקן ויזל נביאורו לספר ויקרא א' א'. (לח) כי הבשא יהיה לאיש, כל א' וא' יואל לבאר את המשא ברבונם ושפלו, ועי' יהפכו דברי אלהים חיים ובמ"ש, זכוראת דבור פה הוא הניאור

יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵינוּ: (לז) כֹּה
 תֹּאמַר אֶל־הַנְּבִיא מִהֲרֵעַנְךָ
 יְהוָה וּמִהֲדַבֵּר יְהוָה: (לח) וְאִם־
 מִשָּׂא יְהוָה תֹּאמְרוּ לָכֵן כֹּה אָמַר
 יְהוָה יַעַן אָמַרְתֶּם אֶת־הַדְּבָר
 הַזֶּה מִשָּׂא יְהוָה וְאִשְׁלַח אֲלֵיכֶם
 לֵאמֹר לֹא תֹאמְרוּ מִשָּׂא יְהוָה:
 (לט) לָכֵן הִנְנִי וְנִשְׁתִּי אֶתְכֶם נִשְׂא
 וְנִשְׁתִּי אֶתְכֶם וְאֶת־הָעִיר
 אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָכֶם וְלֹאֲבֹתֵיכֶם
 מֵעַל פָּנָי: (מ) וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם
 חֲרִפַּת עוֹלָם וּכְלָמוֹת עוֹלָם
 אֲשֶׁר לֹא תִשְׁכַּח:

דיגען גאטטעס דעם העררן
 דער הערשאַרען, אונזערעם
 גאטטעס. (לז) זא מוס אלוז
 דער פראפעט געפראגט ווער
 דען, „וואס האט דער עוויגע
 געאנטווארטעט, וואס האט
 דער עוויגע געשפראכען“.
 (לח) וואללמעט איהר אבער
 דעססען אונגעאכטעט רענגאך
 נאך איינעם אויסשפרוכע דעם
 עוויגען פראגען, זאלעסט דער
 עוויגע פאלגענדעם אייך זא
 גען, ווייל איהר (נעהויך)
 אימער אייך נאך דעם אויס=
 דרוקעס „ שפרוך דעם
 עוויגען“ בערוענעט, דא
 איך דאך צו אייך געשיקט אונד
 אייך פערבאטהען האבע, דען
 אויסדרוק „ שפרוך דעם
 עוויגען“ פערנער צו ער
 וועהנען: (לט) דארום ערשיי
 נע איך נון (מיט דעם חוים=
 טפרוכע), איך ענטרייסע אייך
 גאנץ אויס מיינעם אנדענקען,
 אונד פערשטאכע אייך אונד
 דיא שטארט וועלכע איך אייך

כֹּד (א) הִרְאֵנִי יְהוָה וְהִנֵּה שְׁנֵי
 דוֹדָאֵי תֹאנִים מוֹעֲדִים

אך כוד (א) היראני יהוה והנה שני
 דודאי תאנים מועדים

לפני אונד אייערן פאטערן געגעבען, אויס מיינעם אנגעוויכטע. (מ) בערעקקע אייך מיט עוויג
 גער שמואך, אונד מיט עוויגער שאַנדע, דיא נייע פערגעססען ווירד.

כֹּד (א) אֵינַע ערשׂיִינוּג צײַגטע מיר דער עוויגע, איך זאָה נעמליך צווייא קערבע
 ר ש י

דברי אש מאת רעהו (כאן) גם זה לשון מיושר: (לז) כה תאמר אל הנביא. כשאם באים לשאל
 דברי מאת הנביא: (לט) ונשיתי. לשון גיד הנשה (בראשית ל"ב) ולשון ונשמה גבורתם (לקמן
 ג"א) קוסץ ומטלטל ממקו' למקום:

כֹּד (א) דודאי. קדרות: מועדים-מוכנים: החרש ואת והמסגר. תלמידים חכמים שגלו עם

ב א ו ר

הביאור המשא וכאשר העירותי במקרא שלפני זה. (לט) לכו הנני, כ"ל במשא. ונשיתי אתכם,
 חרנמתי כהמתרגם שקדמני ולפי כוונתי, והמאמר הזה ערוך וקצר וראוי להיות משא נסיהם.
 כֹּד (א) היראני, הניא פה נבואתו על לדקיה, כי היא מענין הנבואה הקודמת, כאשר
 נאמר למעלה על הרועים, הנני סוקד עליכם את רוע מעלליכם ואני אקנץ את
 שארית לאני וגו', כן יאמר פה כתאנים הטובות כן אכיר את גלות יהודה וגו', ובתאנים הרעות
 כן אתן את לדקיהו וגו', ובאשר סיים למעלה ונחתי עליכם חרפת עולם וגו', כן סיים למטה
 ונתתים לרועה לחרפה למשל ולשנונה, והעונש כולא בזה בא לרוב על הפשעים אשר חטאו
 לבני אדם, ומזה הענין דבר הנביא נבואות אלו כאשר כתבנו, ולכן חנרס הסופר, ובאשר
 העירותי כמה פעמים. שני דודאי, שנ על המראה אשר ראה וידוע לו, ולכן אמר שני